

HRVATSKI SABOR

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku

Klasa: 021-17/18-10/13

Urbroj: 6521-10-18-03

Zagreb, 14. lipnja 2018.

Na temelju članka 47., 52. i 85. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku Hrvatskoga sabora održao je 23. svibnja 2018. svoju 46. (tematsku) sjednicu, na temu „Prepreke u posvajanju djece u Hrvatskoj- je li ih moguće premostiti“.

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku je u svrhu objedinjavanja svih relevantnih institucija vezanih uz navedenu problematiku, prezentiranja trenutačnog stanja i mogućnosti, kao i uključivanja znanstvene i stručne javnosti za potrebe ove sjednice okupio predstavnike Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, centara za socijalnu skrb, Građanskog općinskog suda u Zagrebu, Ureda pravobraniteljice za djecu, Ureda pučke pravobraniteljice, izaslanice UNICEF-a, udruge Adopta, udruge „Na drugi način“ te ostale stručnjake i zainteresirane.

Temeljem provedene sveobuhvatne rasprave i sukladno iznesenim stajalištima u raspravi te primljenim zaključcima Odbor je na idućoj, redovitoj 48. sjednici održanoj 14. lipnja 2018. jednoglasno usvojio sljedeće:

PREPORUKE I ZAKLJUČKE

- 1. Uzimajući u obzir veliki broj djece s ispunjenim formalnopravnim pretpostavkama za posvojenje i tri puta veći broj potencijalnih posvojitelja i broj djece koja odrastaju u institucijama te potrebu ubrzavanja postupka donošenja odluka i oduzimanja prava na roditeljsku skrb, smatramo da **u fokusu svih zakonskih rješenja, pravilnika i procesa, ali i svakodnevnih prakse odlučivanja i izvršavanja postupaka koji utječu na dijete najvažnija je djetetova dobrobit i najbolji interes djeteta**, a tek sekundarno je interes potencijalnih posvojitelja, roditelja, udomitelja, stručnjaka.*
- 2. Kada se radi o zaštiti djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Hrvatskoj, potrebno je prije svega **ključno osigurati odgovarajuću zaštitu i podršku biološkoj obitelji** ciljanim intervencijama, planiranim i individualiziranim akcijama te osiguravanjem širokog spektra usluga u lokalnoj zajednici, čime se može inicijalno spriječiti izdvajanje djece iz obitelji. Kada je, zbog neodgovarajućih roditeljskih postupaka ili privremene nemogućnosti roditelja da na odgovarajući način skrbe o djetetu, potrebno dijete izdvojiti iz biološke obitelji, Odbor se zalaže za privremeni smještaj djeteta u obiteljski oblik skrbi, kroz udomiteljstvo, bilo srodničko bilo nesrodničko, uz istodobno pružanje odgovarajuće intenzivne podrške i pomoći biološkoj obitelji kako bi se, kada god je to moguće i kada je u najboljem interesu djeteta, omogućio povratak djeteta u biološku obitelj.*

3. Odbor smatra kako bi bilo pozitivno uvesti i **obvezu konzultacije s djecom o izboru obitelji** u kojoj žele živjeti, omogućiti im slobodu izražavanja mišljenja, kao i sudjelovanja u odlučivanju o pitanjima koja određuju njihov život (imajući u vidu njihovu dob i životno iskustvo).
4. Odbor je mišljenja kako institucionalni smještaj nikada ne smije biti prvi izbor u donošenju odluke o smještaju djeteta u alternativni oblik skrbi. **Dijete se prioritavno treba zbrinjavati u obiteljskim oblicima skrbi uz osiguravanje niza pratećih usluga podrške.**
5. U svrhu skraćivanja boravka djece u „sustavu“ Odbor smatra da je potrebno aktivno **provoditi Pravilnik o postupanju pri postupcima posvojenja te objaviti sve profile djece koja imaju ispunjene formalnopravne pretpostavke za posvojenje u roku od četiri mjeseca od njihova ispunjenja.** S tim u vezi potrebno je novim Obiteljskim zakonom, koji je u izradi, sačuvati sve mehanizme postojećeg Obiteljskog zakona koji se odnose na posvojenje te uvrstiti i obvezu izrade i vođenja **Registra djece s ispunjenim formalnopravnim pretpostavkama za posvojenje.**
6. Odbor naglašava važnost **prioritetnog i hitnog statusa svih postupaka koji uključuju djecu** (uključujući i one u nadležnosti CZSS-a i onih u nadležnosti suda) s krajnjim ciljem osiguravanja trajnog i sigurnog obiteljskog okruženja za svako dijete, uključujući i kroz posvojenje.
7. Odbor smatra kako je pitanje zaštite najranjivije djece i obitelji potrebno staviti u središte pažnje na najvišoj državnoj razini te podržati osnaživanje sustava socijalne skrbi i kadrovskom politikom, povećanjem broja stručnih djelatnika u centrima za socijalnu skrb te općenito većim financijskim izdvajanjem za ovo područje.
8. Kako bi se osigurao jednak pravni tretman i jednaka pravna zaštita svoj posvojenoj djeci što se tiče zaštite identiteta, kao i zaštite privatnosti i osobnih podataka, Odbor smatra potrebnim dopuniti Obiteljski zakon iz 2015. („Narodne novine“, broj 103/2015.) tako da se i **djeci posvojenoj prije stupanja na snagu Obiteljskog zakona iz 2015. omogući promjena osobnog identifikacijskog broja (OIB-a).**
9. Odbor smatra da je potrebno **aktivno provoditi Pravilnik o postupanju pri međudržavnom posvajanju** kako bi se djeci koja ne pronađu obitelj u Republici Hrvatskoj u roku od devet mjeseci, a osobito djeci koja pripadaju skupini teže posvojive djece, omogućilo da pronađu obitelj i adekvatnu zdravstvenu zaštitu u drugim zemljama.
10. Odbor predlaže potrebu razmatranja **izmjene Zakona o roditeljima i roditeljskim potporama** i to glede **članka 36.** tako da se posvojiteljima koji posvoje dijete starije od osam godina omogući roditeljski dopust u istom trajanju kao i posvojiteljima koji su posvojili dijete mlađe od osam godina, zatim **članka 43.** tako da se svim posvojiteljima odobri pravo na jednokratnu novčanu pomoć prilikom dolaska djeteta u obitelj.
11. Odbor preporučuje **razvoj i operacionalizaciju** kvalitetnih i učinkovitih mehanizama praćenja djeteta kroz sustav te s tim u vezi i unaprjeđenje **načina prikupljanja i korištenja podataka** za unaprjeđenje usluga i intervencija u skladu s

individualnim planom promjene za svako dijete, ponovno radi osiguranja trajnog rješenja za dijete kroz zbrinjavanje u sigurnom i poticajnom obiteljskom okruženju.

- 12.** *Odbor poziva nadležno ministarstvo na **unaprjeđenje suradnje s organizacijama civilnog društva** tako da se institucionalizira suradnja i aktivnosti koje udruge provode (kao npr. edukacija posvojiteljske zajednice, pružanje direktnih usluga posvojiteljima i posvojenoj djeci), na način da aktivnosti **postanu dio institucijskog okvira** kroz ugovaranje socijalnih usluga.*

PREDSJEDNICA ODBORA

dr. sc. Ines Strenja-Linić, dr. med.

